

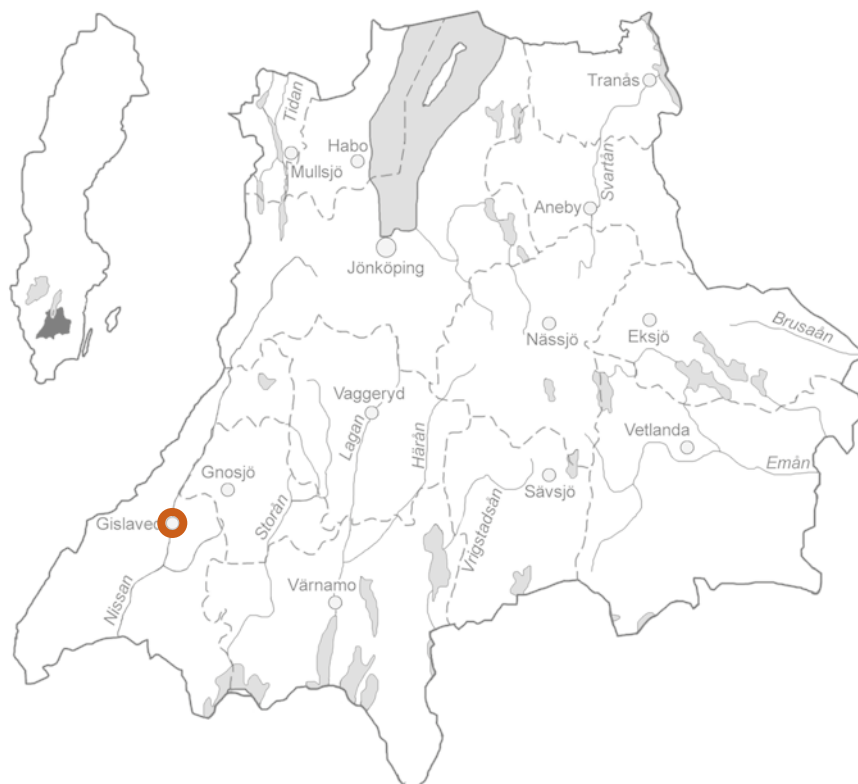
Gislaveds kyrka

Antikvarisk medverkan i samband om- och tillbyggnad,
Gislaveds tätort i Gislaveds kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Gislaveds kyrka

Antikvarisk medverkan i samband med om- och tillbyggnad,
Gislaveds tätort i Gislaveds kommun, Jönköpings län, Växjö
stift

Jönköpings läns museums dnr: 24/2016

Länsstyrelsens dnr: 433-8951-2014, 433-440-15, 433-7822-15, 433-4513-18

Rapport och foto: Anders Franzén

Grafisk mall: Anna Stålhammar

Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

www.jkpglm.se

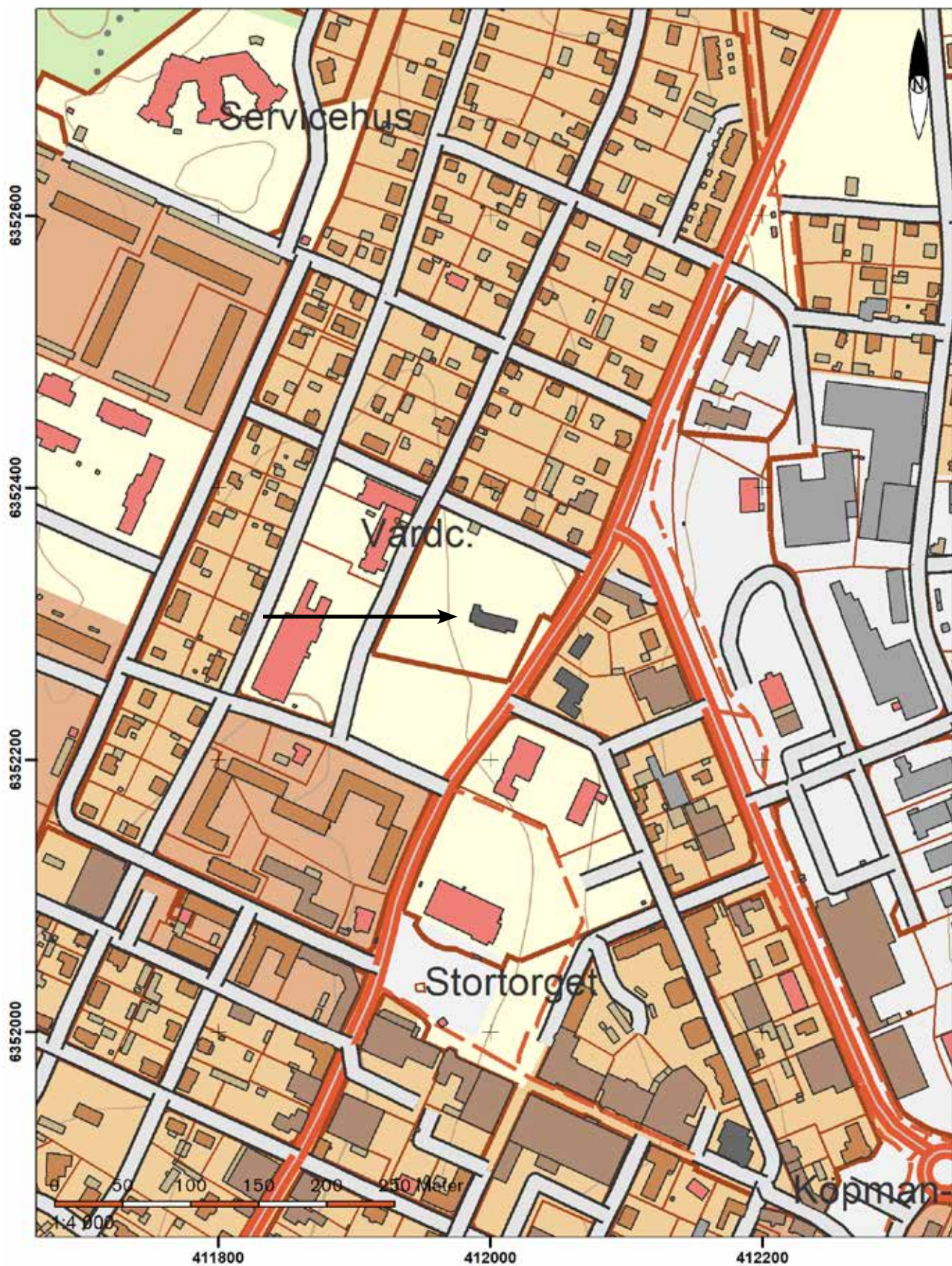
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:

© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2020

Innehåll

Inledning.....	5
Syfte.....	5
Historik.....	5
Beskrivning inför åtgärder.....	8
Vidtagna åtgärder.....	9
Tillbyggnaden.....	9
Byte av yttertak.....	10
Lagning och omfogning av murfasad.....	12
Tornets urtavlor och yttertak.....	13
Reparationer i vapenhuset.....	13
Ny läktarunderbyggnad.....	13
Ombyggnad av sakristian.....	14
Renovering av tornluckor.....	16
Övrigt.....	16
Kulturhistoriska iakttagelser.....	16
Sammanfattning.....	17
Använda material och kulörer.....	17
Utvändigt:.....	17
Invändigt:.....	17
Administrativa uppgifter.....	18
Referenser.....	18
Arkiv.....	18
Tryckta källor och litteratur.....	18

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

Länsstyrelsen har lämnat tillstånd till olika delar rörande om- och tillbyggnad av Gislaveds kyrka vid flera tillfällen under åren 2015–18. Besluten stadgar att arbetena skall följas av antikvarisk medverkan. Gislaveds pastorat har valt att anlita Jönköpings läns museum för antikvarisk medverkan. Handläggare har varit antikvarie Anders Franzén, som även sammanställt föreliggande rapport.

Arbetena genomfördes från våren 2018 till våren 2019. Föreliggande rapport sammanfattar vad som framkom vid arbetena.

Syfte

Syftet med arbetena var att genom en tillbyggnad skapa en bättre tillgänglighet till kyrkan samt att genom takbyte och fasadrenovering åtgärda det slitage som byggnadens exteriör uppvisade. Invändigt skapades också nya utrymmen med kapprum och pentry under läktaren i kyrkorummet. Även sakristian, tornkällaren, tornluckorna och tornspiran var föremål för åtgärder.

Syftet med antikvarisk medverkan var att dokumentera de genomförda åtgärderna i allmänhet, men även att fånga upp eventuella kulturhistoriska iakttagelser.

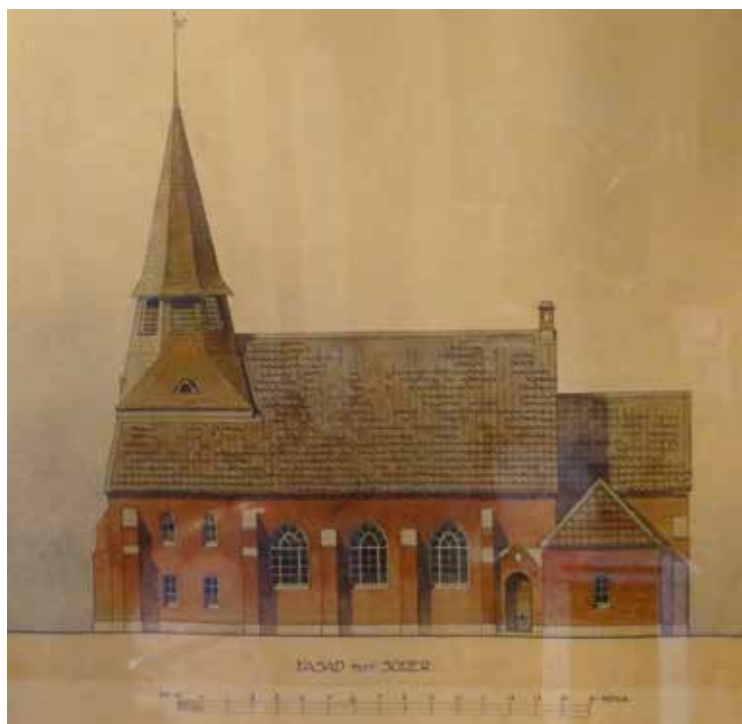
Historik

Gislaveds kyrka uppfördes ursprungligen som ett kapell för den växande orten i början av 1900-talet. I Gislaved saknades dessförinnan en kyrka och församlingsmedlemmarna var hänvisade till Båraryds kyrka, omkring 5 km därifrån. För att råda bot på den situationen

FAKTA

Antikvarisk medverkan

Antikvarisk medverkan innebär att en antikvarie deltar i en byggprocess. Denna medverkan kan omfatta rådgivning, deltagande i byggmöten och besiktningar, lämnande av detaljanvisningar, dokumentation och rapportering av byggnadshistoriska iakttagelser. Det är vanligen myndigheter som i sin tillståndsgivning beslutar att byggnadsarbeten skall följas av antikvarisk medverkan.

Arkitekt Ludwig Petersons ritning av Båraryds kapell, sedermera Gislaveds kyrka. Originalen hänger i sakristian.

Kyrkans långsidesfasad inför arbetena, då med tak av järnplåt i skivtäckning målat i grön kulör. Stuprören var då placerade vid långhusets hörn.

Ovan: Detalj av tegelfasaden med åsfogar.
Till höger: Utrymmet under läktaren inför ombyggnaden.

fattade man beslut om att uppföra ett centralt beläget kapell i Gislaveds tätort. Kapellet ritades av arkitekten Ludwig Peterson. Han var en nationellt verksam arkitekt knuten till Överintendentsämbetet i Stockholm, men var född i Frinnaryd i Jönköpings län. År 1904 kunde arbetet med kapellet sättas igång och två år senare var byggnaden klar. Byggnationen leddes av byggmästare Johan Magnusson. Kapellet invigdes och kom, sin placering till trots, att få namnet Båraryds kapell.

Det nya kapellet uppvisade drag av både nygotik och nationalromantik. Detta visade sig förutom i enskilda formelement också genom val av material, såsom kvaderhuggen granit i grunden och murar av rödbränt tegel. Taket var initialt belagt med spån medan tornförhöjningen på takets mitt var klädd med omålad, galvaniserad plåt.

Parti av fasaden där tillbyggnaden skulle uppföras.

Båraryds kapell användes i sitt ursprungsskick fram till 1935 då en genomgripande om- och tillbyggnad utfördes. Ritningarna togs fram av den dåvarande länsarkitekten Malte Erichs i Jönköping. Kapellet förlängdes i öster, försågs med ett traditionellt torn och fick därigenom också en mer typisk kyrkoform. Förändringarna gjorde Gislaveds kyrka till en enskeppig salkyrka med ett välvt bräddtak. Kapellet kom efter utvidgningen att kallas kyrka, men det skulle dröja fram till 1951 innan den blev huvudkyrka och på allvar kom att heta Gislaveds kyrka.

Altartavlan liksom takmålningarna och måleriet på läktarbarriären och predikstolen skapades och utfördes av Stockholmskonstnären Axel Wallert under åren 1953–55. Wallert var tidigare mest känd för att ha utfört målningar i Stockholms stadshus. Hans måleri i Gislaveds kyrka kännetecknas främst av att ha ena foten i det traditionella kyrkomåleriet och den andra i 1950-talets stilmässiga ideal.

I samband med en invändig renovering 1985 fick bänkar, gångmatta och en del annan inredning starkare färgsättning. Arkitekten bakom detta var Per Rudenstam, som hämtade kulörerna ur Wallerts målningar. Den tidigare färgsättningen tycktes honom alltför grå och därigenom sakna accenter. Bland annat målades fönstren invändigt i en blå kulör. Rudenstams mål med färgsättningen av kyrkorummet var att ge det en tydligare sakral prägel. Vidare gjordes under renoveringen också arbeten med att göra kyrkorummet mer användarvänligt. Åtgärderna bestod bland annat i att göra utrymmet framme vid koret större. Detta för att underlätta för körer och musiker. Vidare önskade man också mer rymd under orgelläktaren.

Kyrkans huvudingång med trappan som inte uppfyllde önskemålen om tillgänglighet.

Långsidesfasaden inför omfogningen.

Till höger: Utrymmet under läktaren hade platsbyggda skåp för förvaring av bland annat textilier. Nedan: Vapenhuset inför arbetena. Den befintliga färgsättningen bibehölls i princip, men taket gjordes ljusare.

Beskrivning inför åtgärder

Kyrkobyggnaden är uppförd i öst-västlig riktning med koret i väster. Kyrkans exteriör domineras av en kraftig sockel av huggen granit. Ovan sockeln följer murar i rött tegel med åsfogar. Långhusets fasader bryts upp av strävpelare.

Flertalet fönster är stora och spetsbågiga samt blyspröjsade. Fönsterkarmarna är svartmålade medan bågarne har målats röda.

Långhuset har ett sadeltak belagt med järnplåt i skivtäckning, som målats grön. Denna plåt, som är enkelfalsad, finns även på koret, sakristian och som plåttäckningar på strävpelarna. Tornet har en mer komplicerad takform med spira och detta är klätt med kopparplåt.

Invändigt uppvisar Gislaveds kyrka en interiör som är relativt sparsmakad men som samtidigt vittnar om ett nutida användande. Kyrkorummet utgörs av ett långhus och en smalare och lägre kor samt en läktare längst bak. Koret har ett altarbord, altarring och en väggmålning med bland annat ett stort krucifix. Långhuset, som ligger lite lägre har ett golv bestående av smala spontade brädor, vita putsade väggar och ett välvt putsats tak med figurmålningar. Bänkinredningen är öppen med enkla, rektangulära gavlar utan dörrar. Bänkarna är målade i blått och rött.

Läktaren längst bak i kyrkorummet bärs upp av svarvade kolonner. Läktarbarriären har figurmålningar samt ett ramverk i rött. Under läktaren finns öppna ytor och mot den bakre väggen står höga skåp för bland annat textilförvaring. I taket under läktaren finns infälld belysning.

Vapenhuset omfattar en trappa upp till kyrkorummets golvnivå. På ömse sidor om denna trappa finns två trappor upp till rummet över vapenhuset samt tornet. Under vapenhuset finns en källare med bland annat toaletter.

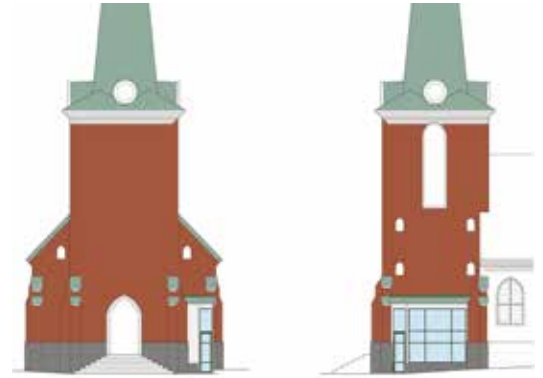
Vidtagna åtgärder

Tillbyggnaden

Projektets mest omfattande åtgärd var inrättandet av en mer tillgänglig entré till kyrkan genom en tillbyggnad. Detta hade diskuterats under flera år. Olika lägen för tillbyggnaden och olika fasadmaterial hade diskuterats. Inför genomförandet av detta projekt hade pastoratet kommit fram till att en tillbyggnad på tornets norra sida med invändig hiss vore att föredra. Detta förslag projekterades av BSV arkitekter & ingenjörer i Värnamo. En huvudfråga var vilket fasadmaterial som skulle användas. Längre var tanken att använda glas för att skapa en genomsiktig tillbyggnad som tydligt och ärligt skulle kontrastera mot de befintliga fasaderna. Man var också tveksam om man skulle kunna finna ett nytillverkat tegel som skulle kunna ansluta till och likna det befintliga. Under ett intensivt skede i projekteringen justerade man inriktningen och valde i stället att uppföra en tillbyggnad som i så hög grad skulle ansluta till den befintliga tegelfasaden. Detta beslut föregicks av grundliga diskussioner med länsstyrelsen och läns museet.

Tillbyggnadsprojektet inleddes med att man grävde ut för ett utökat källarplan och sågade upp en öppning till den befintliga källaren. Grunden uppfördes av Leca-block. En ny sockel klädd med grovhuggen granit byggdes och på den murades väggarna med tegelfasad upp. Lyckligtvis lyckades man hitta ett nytt tegel som i mycket hög grad anslöt till det befintliga. Takfoten utformades som långhusets takfot.

Ett utkast som redovisar hur en tillbyggnad med glasfasader skulle kunna gestalta sig.

Ovan: Marken invid tornet har grävts ut och grundläggningen för tillbyggnaden har påbörjats. Till vänster: Tornets sidofasad innan tillbyggnaden påbörjades.

Ovan: Här uppförs stommen till tillbyggnaden. Denna kläddes sedan med rött tegel i förband. Till höger: Den nyuppförda tillbyggnaden. Nedan: De tidigare ytterväggarna av tegel som nu hamnade inne i tillbyggnaden bevarades.

Tillbyggnadens ytterdörr mot öster nyttillverkades och som förebild användes den tidigare dörren på tornets norra sida. Tillbyggnadens tak gjordes som ett pulpettak och belades med kopparplåt lika långhusets.

Invändigt installerades en ny hiss med glasade dörrar. Granit- och tegelpartier i den nya tillbyggnadens interiör sparades där det var möjligt.

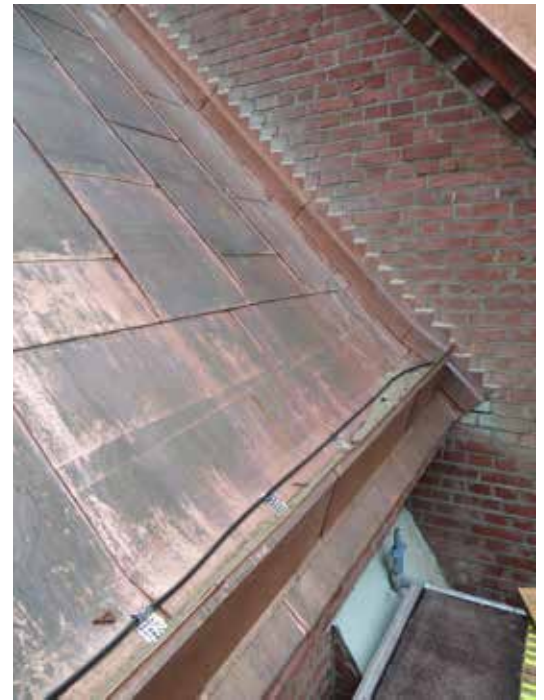
Källaren i tornet hade inför arbetena inga kulturhistoriska värden och den omskapades därför till helt moderna utrymmen för verksamheten.

Byte av yttertak

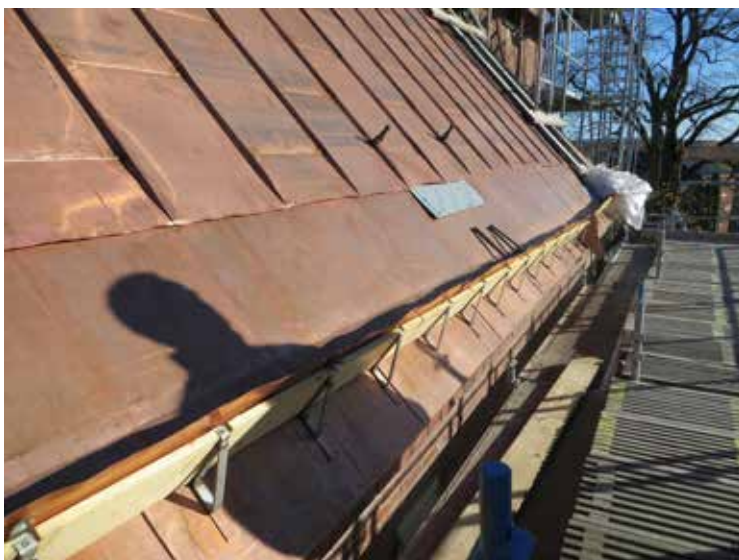
Inför arbetena var plåttaket rostskadat och i behov av åtgärder. Plåten var enkelfalsad i skivtäckning med halvt förskjutna hakfalsar. Plåtytorna var grönmålade. Avvattningen skedde med hängrännor och stuprör med rundade böjningar. Vid en besiktning blev det uppenbart att snö rasade från taket ner på gångarna kring kyrkan, vilket var en säkerhetsrisk. Ett sätt att råda bot på detta skulle vara att ersätta hängrännorna med fotrännor. Vidare var det ett önskemål från pastoratet att ersätta järnplåten, som krävde regelbunden ommålning, med kopparplåt, som redan låg på tornet. Med dessa förutsättningar detaljprojekterades takåtgärderna.

Alla takytor, utom tornets, lades om med ny kopparplåt i skivtäckning och med dubbelfalsar. Förskjutningen halvt i halvt bibehölls och i princip även plåtformatet. Långhustakets anslutning mot tornväggen och kortakets anslutning mot långhusets västra vägg var inför arbetena utformad som trappsteg som följde varje tegelsten. Denna lösning bibehölls i princip, men den stående skivan delades upp så att den övre skivan med trappstegen hade ett överhäng över den nedre som var ansluten till takfallets plåt, se illustration.

Ovan: Långhustakets fotränna med värmekabel samt anslutningen mot tornfasaden med trappstegsformade anslutningar.
Till vänster: Läggning av långhustakets kopparplåt pågår.

På den södra sidan var avståndet mellan de två stuprören alltför långt för en fotplåt. Stuprören var placerade nära långhusets hörn. Fotplåten skulle med detta avstånd och sin lutning behöva gå alltför långt upp på takfallet. Därför placerades de två stuprören något närmare varandra. Alla stuprör gjordes med falsade vinklar.

Fotrännan byggdes upp av en bräda med metallstöd som i sin tur kläddes in med koppar.

Ovan: Ingången till sakristian inför arbetena. Takavvattningen var inte tillfredsställande här.
Ovan till höger: Sakristians ingång efter takomläggning och med nya stuprör.

Vid den lilla ingången till sakristian finns ett tak. Inför arbetena fanns här inget stuprör från sakristians tak utan vatten droppade ner på entrétaket. För att skapa lämpligare flöden och undvika vattenstänk inrättades ett stuprör från sakristietaket direkt ner i entrétakets hängränna.

Parallellt med takbytet byttes också plåtavtäckningarna på strävpelarna. Inför arbetena var dessa avtäckningar av järnplåt som målats grön. Plåtavslutningarna på sidorna och i nederkanten var snålt tilltagna och därför ändrades dessa något, se illustration sid 18.

Lagning och omfogning av murfasad

Stora delar av de befintliga tegelfasaderna hade skadade fogar och vissa delar av fasadernas tegelstenar var frostsprängda. Därför sågades större delen av de befintliga fogarna ut och fogades ånyo med så kallad åsfog. Frostskadade tegelstenar högs bort och ersattes av nya snarlika. Skadorna i teglet fanns främst på vissa strävpelare och på tornets sydfasad.

Ovan: Omfogning av fasaden.
Till höger: Exempel på frostsprängning av fasaden, här på tornet.

I tornet hade väggarnas invändiga putsskador och man befarade att putsskiktet innehöll cement som höll inne murverkets eventuella fukt. Därför revs de lösa delarna av den invändiga putsen och murverket lämnades utan ytskikt.

Tornets urtavlor och yttertak

Urtavlorna består av en genombruten gjutjärnsstomme med bakomliggande glas/plast i vitt. Endast rester av det som förmodas varit det ursprungliga glaset fanns kvar och för övrigt hade detta ersatts med vitaktig plast/plexiglas. Urtavlornas gjutjärnsstommar rengjordes och målades svarta. Kring urtavlor hade taket läckt och här byttes enstaka delar av trä.

Ovan: Inför arbetena var urtavlornas järndelar rostangripna och de opaka skivorna av skiftande material, glas, plexiglas, plast osv.

Till vänster: Det förekom vattenläckage kring urtavlor och delar av trästommen under dessa var rötskadad och fick bytas.

Reparationer i vapenhuset

Vapenhuset var knappast föremål för några ombyggnader, men alla ytskikt målades i en färgsättning där taket gjordes något vitare och ljusare.

Ny läktarunderbyggnad

Inför arbetena fanns det öppna ytor under läktaren för samvaro, klädhängare och väggskåp för förvaring av bland annat textilier. Målet med förändringarna under läktaren var att skapa ett praktiskt pentry och sittplatser för kyrkkaffe samt att ordna med ett mer ändamålsenligt kapprum som kombinerades med den tillgänglighetsanpassade entrén.

De befintliga skåpen demonterades och ett par av de bakersta bänkarna togs bort. Även golvet slipades och hårdvaxoljades. Nya väggar klädda med spontpanel och med glasad övre del uppfördes mellan den norra och södra ytterväggen så att området under läktaren delades i två hälfter. Väggarna målades i en vitaktig kulör. I den södra inrättades ett modernt pentry och i den norra placerades hatthyllor. I detta utrymme mynnade också entrén från tillbyggnaden med hissen.

Utrymmet under läktaren håller på att byggas om med en ny skärmvägg.

Ovan: Kyrkorummet sett från koret med den nya avskärmningen av kapprum och pentry.
Nedan: Den nya ingången från tillbyggnaden in till kapprummet.

Utanför läktarunderbyggnaderna skapades öppna ytor för servering av kyrkkaffe med bord, stolar och låga väggsåp.

De infällda armaturerna i läktartaket sattes igen och ersattes av ny belysning.

De demonterade textilsåpens galgar för mässhakarna togs till vara och integrerades i den nya textilförvaringen i sakristian.

Ombyggnad av sakristian

Sakristian invid koret hade inför arbetena antydning till fukt, yt-skikten var slitna och behov fanns att flytta textilförvaringen från platsen under läktaren till sakristian, eftersom utrymmet under läktaren skulle användas på annat sätt.

En stor del av inredningen demonterades och det befintliga golvet och större delen av golvbjälklaget revs. Vid rivningen framkom den vinkällare som funnits redan från början. Källaren bestod av ett kvadratisk källarrum med väggar bestående av stora, rektangulära granitblock. I utrymmet fanns en del bråte och en rötskadad stege. Vinkällaren tömdes och grävdes ut, fuktspärrades och fylldes med Leca-kulor. Därefter kompletterades golvbjälklaget och ett nytt golv lades. Golvbrädorna erhöll ungefär samma bredd som de fåtal brädor som bevarades under den fasta skåpsinredningen vid ett av fönstren.

När golvet i sakristian togs bort, revs även den lilla trappan med textilmatta upp till dörren till predikstolen. En ny trappa av samma material som golvet tillverkades och ytbehandlades som golvet, med hårdvaxolja. Det nedersta plansteget från den tidigare trappan bevarades eftersom det hade inskrifter på undersidan, se avsnittet om antikvariska iakttagelser.

För att ordna lämplig textilförvaring byggdes den fasta skåpsinredningen vid det norra fönstret om så att ett skåp skapades under fönstret för antependier. Här fanns redan tidigare en mindre bordsyta med ett antependium som en böneplats i sakristian. För att dessa skulle få plats förlängdes det underliggande skåpet något in i det till vänster angränsande. Det fast inbyggda värdeskåpet till höger bevarades oförändrat. I arrangemanget ingick även en piscina, vilken demonterades och magasinerades.

Ovan: Sakristian hade inför arbetena heltäckningsmatta och en icke ändamålsenlig förvaring. Ovan till vänster: Vid demontering av golvet framkom den ursprungliga vinkällaren.

Ovan: En yttervägg i sakristian var försedd med inbyggda skåp och ett litet altarbord under fönstret. Till vänster: Sakristian med altarbord och förvaring. Piscinan demonterades och togs till vara.

Ovan: Altarbordet under fönstret i sakristian förstora-
des och ordnades för förvaring av antependier.
Till höger: Sakristians nya förvaring i befintliga skåp.

Övrig förvaring skapades genom ett nytt skåp mellan den södra dörren och trappan upp till predikstolen. Här är ordnat för förvaring av mässshakar. På den västra väggen byggdes en vask, vilket funnits tidigare inbyggt i ett skåp.

Renovering av tornluckor

Tornets ljudluckor hade genom åren erhållit rötskador och var otäta. Dessa ljudluckor reparerades och målades svarta.

Övrigt

Entrétrappan mot öster var inte optimal från tillgänglighetssynpunkt inför arbetena. Det fördes diskussioner om möjligheterna att placera ett räcke på mitten och att placera handledare på sidorna, som inte följde konturerna på fasaden. Till slut valde man att behålla befintliga räcken och handledare.

Kulturhistoriska iakttagelser

Vid rivningen av långhustaket framkom att plåten på undersidan ställvis var stämplad med tillverkaren Stockholms galvaniseringsfabriks logotyp. Detta företag startades 1895.

Fogarna i tegelmurverket var generellt åsfogar. På några ställen där de var skadade fanns röda spår i fogarna. Ingen förklaring till detta fenomen har hittats.

Det nedersta plansteget i trappan upp till predikstolen hade en inskrift på undersidan:

EL-TJÄNST GISLAVED

Bo Carlsson

Carl-Olof Carlsson 1953–55

Carl-Olof Carlsson

Thomas Henrysson 1984

ELKOMPANIET

Magnus Sahlin 2018

Ovan: En restaurerad ljudlucka i tornet.
Nedan: Logotyp tryckt på undersidan av de rivna takplåtarna.

Korets västra vägg är försedd med glasmålningar som är igenmurad inifrån, men synliga utifrån.

Sammanfattning

Under 2018 till 2019 byggdes Gislaveds kyrka om på flera sätt. Tillgängligheten blev bättre genom en mindre tillbyggnad. Möjligheter till kyrkkaffe ordnades på ett praktiskt sätt med ett nytt pentry. Sakristian erhöll ny inredning bland annat för bättre textilförvaring. Tegelfasaderna sågs över och frostsprängda tegelstenar byttes ut mot nya och alla fogar sågades ur och ersattes med nya. Slutligen ersattes det gamla taket av järnplåt av ett nytt av kopparplåt.

Använda material och kulörer

Under arbetena nyttjades lång rad olika material. Vad gäller måleriet var målet att bibehålla de färgtyper som hade använts tidigare. Under arbetena användes nedanstående material och kulörer:

Utvändigt:

Plåt, koppar (AURUBIS Cu-DHP 0,6 och 0,7; 870x540 mm)
Fönster: Jotun Drygolin, svart (NCS S 9000-N), rött (NCS S 4050-Y80R)
Tegel: Rusch "Elbe" Ringugn, massivsten, 250x120x65
Kalkbruk: NHL 3,5 fog/murbruk 0-3 mm

Invändigt:

Vägg vapenhus: bef: väv + latex, nu Alcro Paschmina helmatt NCS S 1005-Y20R
Vägg sakristia: Alcro Paschmina helmatt, NCS S 1005-Y20R
Tak: Alcro kraft, vit
Redan alkydmålade snickerier: Alcro, alkydoljefärg
Golvlister: NCS S 2005-Y20R
Rött: NCS S 4050-Y80R
Blått: NCS S 6010-R90B
Putsvägg: Silikatfärg, NCS S 2005-Y20R
Vägg under läktare: Hyvlat spontpanel med raka kanter, 17x120
Vägg under läktare: NCS S 1502-Y

Ovan: Korets gavel med invändigt blinderade fönster, som är försedda med blyinfattade, färgade glas.
Ovan till vänster: Inskription under trappsteg i sakristian.

Ovan: Strävpelarnas plåttäckning togs bort och underlaget lagades upp med bruk och en plyfskiva innan den nya kopparplåten lades.
Nedan: Detalj av ytterväggen där det upptäcktes spår efter vad som tycktes vara röd färg.

Ovan: Plåtavtäckning på strävpelare inför arbetena. Nedan: De nya plåtavtäckningarna gjordes snarlika, men med kompletterande plåt nedtill på undersidan för att förhindra vatteninträngning.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	433-8951-2014, 433-440-2015, 433-7822-2015, 433-4513-2018
Jönköpings läns museums dnr:	24/2016 (368/15, 114/15, 184/18)
Byggherre:	Gislaveds pastorat genom Karin Arvidsson och Magnus Rickardsson
Projektledare:	Peter Kjöllér, BSV arkitekter & ingenjörer
Totalentreprenör:	NaijBygg AB, Smålandsstenar
Plåtentreprenör:	Svenljunga Plåtslageri AB
Elentreprenör:	Elkompaniet Wernersson i Gislaved AB
Antikvarisk medverkan:	Anders Franzén
Rapportansvarig:	Anders Franzén
Rapportgranskning:	Charlotte Mårland
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Gislaveds kommun
Socken:	Båraryds socken/Gislaved
Fastighetsbeteckning:	Gislaveds kyrka

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum (JLM)

Handlingar rörande Gislaveds kyrka

Tryckta källor och litteratur

Nordling, A. 1994. *Gislaveds kyrka 90 år. Gislavedsboken 1994*. Gislaved.

Rybeck, I. 1997. *Tidernas kyrka – Ett kulturarv för framtiden*. Gislavedsboken 1997. Gislaved.

Stalin, H. (2004). *Gislaveds kyrka. Kulturhistorisk karakterisering och bedömning*. Jönköpings läns museum. Byggnadsvårdsrapport 2004:20.

Sundberg, S-G. 1972. *Gislaveds historia*. Växjö.

Åsgrim-Berlin, A. 1989. *Våra hus – Om byggnadskultur i Gislaveds kommun*. Värnamo.

Kulturhistorisk utredning och bevarandeförslag för Gislaveds kommun. 1981

Under 2018 och 2019 byggdes Gislaveds kyrka om på flera sätt. Tillgängligheten blev bättre genom en mindre tillbyggnad. Möjligheter till kyrkkaffe ordnades på ett praktiskt sätt med ett nytt pentry. Sakristian erhöll ny inredning bland annat för bättre textilförvaring. Tegelfasaderna sågs över och frostsprängda tegelstenar byttes ut mot nya och fogarna sågades ur och ersattes med nya. Slutligen ersattes det gamla taket av järnplåt av ett nytt av kopparplåt.

Föreliggande rapport sammanfattar vad som framkom vid arbetena.

